

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยปราการ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2543 จำนวน 4 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนไชยปราการ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 36 คน ซึ่งในการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แผนการสอนที่ใช้การสอนโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที ได้แก่เรื่องนิทานเทียบสุภาษิต คำอวยพรเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ชีวิตปลาซ่อนข้อคิดเรื่องการบวช และมหากบิลวานร

2. แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมที่สร้างขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งวัดใน 5 คุณลักษณะ ได้แก่ ความวิริยะอุตสาหะ ความสามัคคี ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย และความเสียสละ คุณลักษณะละ 6 ข้อ รวม 30 ข้อ

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบ จำนวน 10 ข้อ

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการสอน มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรภาษาไทยในหนังสือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ 2533) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับเขียนแผนการสอน

1.2 คัดเลือกเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ นิทานเทียบสุภาษิต คำอวยพรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ ชีวิตปลาช่อน ข้อคิดเรื่องการบวช และมหากบิลวานร ซึ่งมีเนื้อหาทางจริยธรรม 5 คุณลักษณะที่เยาวชนไทยยังบกพร่องจากงานวิจัยของอุบล เรียงสุวรรณ ได้แก่ ความวิริยะอุตสาหะ ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย และเป็นจริยธรรมที่กรมวิชาการและกรมการศาสนาเห็นควรส่งเสริมและปลูกฝังให้แก่เยาวชน ได้แก่ ความเมตตากรุณา และความเสียสละ

1.3 นำเนื้อหาทั้ง 5 เรื่องในข้อ 1.2 มาสร้างแผนการสอนตามขั้นตอนของการสอนโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบเพื่อพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน เรื่องละ 1 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที

1.4 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยตรวจสอบความถูกต้อง

1.5 นำแผนการสอนที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปแก้ไขปรับปรุง และนำแผนการสอนที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาต่อไป

2. การสร้างแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดของคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เลือกไว้ จำนวน 5 คุณลักษณะพร้อมกับกำหนดนิยามศัพท์ จากนั้นจึงศึกษาแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของ Kohlberg จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2. สร้างแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านละ 10 ข้อ รวม 50 ข้อ ด้วยวิธี Projective Technique โดยกำหนดสถานการณ์และมีคำตอบที่แสดงระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 4 ตัวเลือกที่พัฒนามาจากทฤษฎีของ Kohlberg ดังตัวอย่าง

00. ชั่วโม่งภาษาไทย อาจารย์ยังไม่เข้าห้องเรียน นักเรียนในห้องพูดคุยกันเสียงดัง อนุชิต จึงไป
เชิญอาจารย์มาสอน ถ้านักเรียนเป็นอนุชิต เหตุใดจึงทำเช่นนั้น

- ก. เกรงใจเพื่อนข้างห้องที่กำลังเรียนอยู่
- ข. อยากให้เพื่อน ๆ ที่คุยกันถูกอาจารย์ตำหนิเสียบ้าง
- ค. คิดว่าควรใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากกว่าการคุยกัน
- ง. คิดว่าอาจารย์คงลืมและรำคาญที่เพื่อน ๆ คุยกันเสียงดัง

2.3 นำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญด้านการ
สอนจริยธรรมตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหาว่าแต่ละตัวเลือกของแบบวัดการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมอยู่ในระดับขั้นตามทฤษฎีของ Kohlberg หรือไม่ จากนั้นนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม

2.4 นำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปลองใช้ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
2 โรงเรียนไทยปราการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.5 นำผลที่ได้จากการลองใช้ครั้งที่ 1 มาปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจอีกครึ่งหนึ่ง
เพื่อหาความตรงด้านเนื้อหา

2.6 ปรับปรุงแบบวัดตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและเลือกไว้เพียงคุณลักษณะละ 6
ข้อ รวม 30 ข้อ เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
คือจะต้องมีความเห็นสอดคล้องกัน 2 ใน 3

2.7 นำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปลองใช้ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนไทยปราการ กลุ่มเดิมกับที่ลองใช้ครั้งที่ 1 จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยวิธีการ
สอบซ้ำ (Test - retest) ใช้เวลาห่างกัน 15 วัน

2.8 นำผลการลองใช้แบบวัดทั้ง 2 ครั้ง มาหาค่าสหสัมพันธ์ตามวิธี Pearson
Product - moment Correlation Coefficient ได้ค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.82 แสดงว่าแบบวัดเหตุผล
เชิงจริยธรรมชุดนี้มีความเชื่อมั่นสูง สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

ในการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์
การแปลผลค่า r ดังนี้

- ค่าของ r อยู่ในช่วง .80 - 1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันสูงมาก
- ค่าของ r อยู่ในช่วง .60 - .79 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง
- ค่าของ r อยู่ในช่วง .40 - .59 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันปานกลาง
- ค่าของ r อยู่ในช่วง .20 - .39 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันน้อย
- ค่าของ r อยู่ในช่วง .00 - .19 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันน้อยมาก

3. การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบของแบบสอบถามความคิดเห็นจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ

3.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดในตอนท้ายของแบบสอบถามมีช่องว่างสำหรับเติมข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ในการตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด = 5 คะแนน

เห็นด้วยมาก = 4 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง = 3 คะแนน

เห็นด้วยน้อย = 2 คะแนน

เห็นด้วยน้อยที่สุด = 1 คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบ มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายความว่า เห็นด้วยมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายความว่า เห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายความว่า เห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายความว่า เห็นด้วยน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายความว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

3.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง

3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนไชยปราการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการลงใช้แผนการสอนและแบบวัดเหตุผลเชิงจรรยาธรรมที่สร้างขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและเพื่อทำการวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 5 คุณลักษณะไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำก่อนสอนโดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที
3. นำแผนการสอนที่ใช้การสอนโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 แผน ไปสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเอง เป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ
4. นำแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมที่ให้นักเรียนทำก่อนสอนมาจัดลำดับข้อใหม่และนำไปให้นักเรียนทำหลังการสอน
5. ตรวจสอบผลการวัดก่อนสอนและหลังสอน โดยพิจารณาคำตอบของนักเรียนว่าตอบในลักษณะใดควรจัดเข้าอยู่ในระดับจริยธรรมใด แล้วให้คะแนนตามเกณฑ์การตรวจแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ดังนี้
 - ถ้าคำตอบจัดอยู่ในเหตุผลเชิงจริยธรรม ขั้นที่ 1 พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เป็นการทำชั่วไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม จะให้ 1 คะแนน
 - ถ้าคำตอบจัดอยู่ในเหตุผลเชิงจริยธรรม ขั้นที่ 2 ไม่ทำชั่วเพราะนึกถึงตนเอง เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ และทำดีเพราะต้องการรางวัลและคำยกย่องสรรเสริญ ซึ่งตรงกับจริยธรรมก่อนกฎเกณฑ์ของ Kohlberg จะให้ 2 คะแนน
 - ถ้าคำตอบจัดอยู่ในเหตุผลเชิงจริยธรรม ขั้นที่ 3 การทำความดีตามความเห็นชอบของผู้อื่น และทำดีเพราะเป็นกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งตรงกับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ของ Kohlberg จะให้ 3 คะแนน
 - ถ้าคำตอบจัดอยู่ในเหตุผลเชิงจริยธรรม ขั้นที่ 4 การทำความดีด้วยใจบริสุทธิ์เพราะเห็นว่าถูกต้องโดยใช้สติปัญญาตัดสิน โดยไม่คำนึงถึงตนเองและผู้อื่น ซึ่งตรงกับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์ของ Kohlberg จะให้ 4 คะแนน
6. นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบไปสอบถามนักเรียนหลังจากการสอนเสร็จสิ้นลง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยให้เลียนแบบจากตัวแบบมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนก่อนสอนและหลังสอนและคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยให้เขียนแบบจากตัวแบบมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และทดสอบค่าที (t-test) ในการประมวลผลใช้โปรแกรม SPSS for Windows

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University